

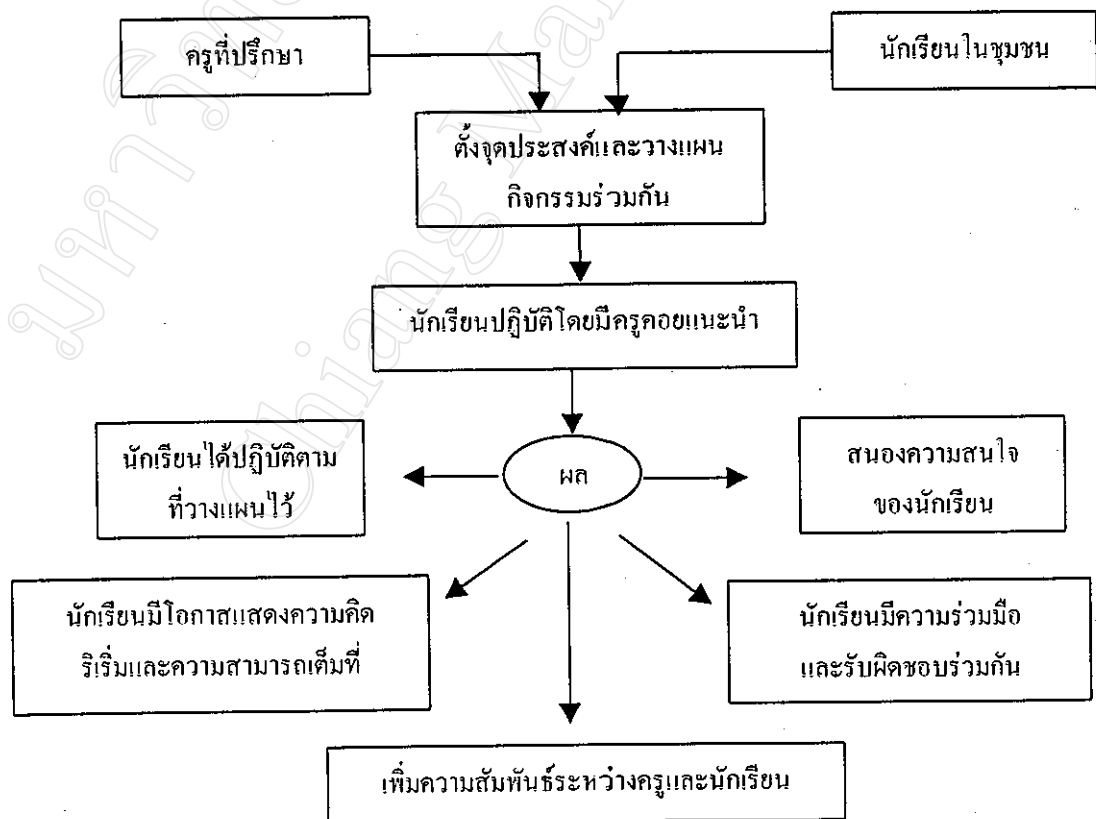
บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการกิจกรรมการเรียนการสอน วิชาเกษตรเพื่อเสริมสร้างทัศนคตินักเรียน ของนักเรียนโรงเรียนวัดโนนทัยพายัพได้ดำเนินการเป็นลำดับ 6 ขั้นตอนจากผลการวิจัยสรุปได้ว่า

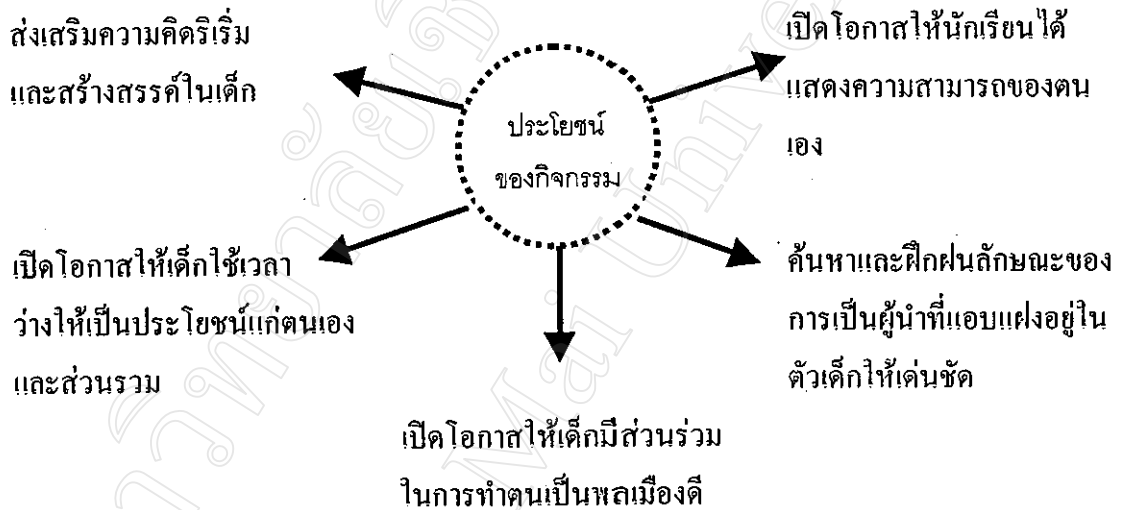
ครูผู้สอนและนักเรียนได้ทราบถึง สถานการณ์ปัจจุบันในการพัฒนาการกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะสามารถให้นักเรียนเกิดลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ คือการนำเอา กิจกรรมที่นักเรียนมีความสนใจ มีความต้องการที่จะใช้ประกอบในการเรียน โดยมีครูผู้สอนเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเกษตร โดยมีการปฏิบัติที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

แผนภูมิที่ 4 แสดงการจัดกิจกรรมมีลักษณะนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

แหล่งที่มา : การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน อังกา บุญช่วย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

นักเรียนอาสาสมัครร่วมงานวิจัยระดับมัธยมต้น 35 คน มัธยมปลาย 35 คน ได้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของการเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ และในการนำเอาความรู้เหล่านั้นขยายไปยังนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ทำให้นักเรียนได้พบความสามารถของตนเอง ซึ่งจะพัฒนาความสนใจในด้านการเรียน การปฏิบัติ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับตนเองและโรงเรียนที่ศึกษา นักเรียนได้มีความสุข จากการมีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นเรียนในโรงเรียน มีความเข้าใจและเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาเกษตรมากยิ่งขึ้น

แผนภูมิที่ 5 แสดงประโยชน์ของกิจกรรมนักเรียน

แหล่งที่มา : การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ถ้าภา บุญช่วย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเกษตรนั้นจะต้องจัดให้มีความเหมาะสมกับสภาพภาพของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ต้องคำนึงถึงสถานภาพทางครอบครัว ชุมชน และความรู้พื้นฐานของนักเรียนหลักสูตรที่ใช้ แผนการสอนจะต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถของตนเอง บนพื้นฐานที่เป็นจริงของผู้เรียน งบประมาณของโรงเรียน นโยบายของโรงเรียน คำนึงถึงชุมชนตลอดจนความร่วมมือผู้ปกครองของนักเรียน จากแบบสอบถามผลปรากฏว่านักเรียนมีทัศนคติต่อการเรียนวิชาเกษตรในระดับดี การบริการของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง แต่ควรปรับปรุงในด้านการสอนของครูผู้สอน ส่วนในการสำรวจความต้องการกิจกรรมที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน วิชาเกษตรนั้น พบว่านักเรียนส่วนมากต้องการกิจกรรมที่ประกอบนอกโรงเรียนมากกว่ากิจกรรมที่ประกอบในโรงเรียนโดยเรียงตามลำดับความต้องการได้ดังนี้คือ

1. กิจกรรมทัศนศึกษานอกสถานที่
2. กิจกรรมการสัมภาษณ์เกษตรกร
3. กิจกรรมการสาธิต
4. กิจกรรมการบรรยายของเกษตรกรผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพ
5. กรรมการปฏิบัติงานโครงการเกษตร
6. กิจกรรมการอภิปราย

1. กิจกรรมการทัศนศึกษานอกสถานที่ ทำให้การเรียนรู้มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนดังกล่าวคือนักเรียนได้ประสบการณ์โดยตรง สามารถที่จะเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมเข้ากับประสบการณ์ใหม่ นำเอาสถานการณ์จากการทัศนศึกษามาประยุกต์กับการดำเนินชีวิตประจำวันและสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างราบรื่น

2. กิจกรรมการสัมภาษณ์เกษตรกร ความรู้ที่ได้จากการสัมภาษณ์สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนวิชาเกษตรที่โรงเรียนได้ ทักษะทางวิชาการที่ได้จากการสัมภาษณ์ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. กิจกรรมการสาธิต มีการอธิบายขั้นตอนต่าง ๆ การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การทำให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการสาธิตและมีการสรุปขั้นตอนในการสาธิต ความรู้ที่ได้จากการสาธิต สามารถที่จะนำไปใช้ในการเรียนวิชาเกษตรได้เป็นอย่างดี

4. การบรรยายของเกษตรกรผู้ประสบความสำเร็จ ในอาชีพ สามารถทำให้นักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมนี้เพราะเกษตรกรที่มาบรรยายเป็นผู้ที่มีประสบการณ์จริง นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการบรรยายไปประยุกต์ใช้กับการเรียนวิชาเกษตรได้ ข้อดีของการบรรยาย สามารถดำเนินการได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การบรรยายไม่จำเป็นต้องใช้สื่อที่มาก แต่มี ข้อเสียถ้าการบรรยายของเกษตรกรในหัวข้อที่นักเรียนไม่ให้ความสนใจจะทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย ประกอบกับการบรรยายถ้าไม่มีเทคนิคการพูดก็จะทำให้ผู้ฟังไม่ให้ความสนใจเช่นกัน

5. กิจกรรมการปฏิบัติการโครงการเกษตร นักเรียนสามารถได้รับความรู้จากการปฏิบัติจริงโดยประยุกต์เนื้อหาวิชาการสู่การปฏิบัติทำให้เกิดทักษะในการปฏิบัติจริงสามารถนำไปเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพได้ ข้อดี ของกิจกรรมนี้เน้นการเรียนรู้ในการปฏิบัติจริง ข้อเสียของกิจกรรมนี้คือการปฏิบัติงานส่วนมากใช้ระยะเวลาอันนานจึงจะสรุปผลได้ปัจจัยสภาพแวดล้อมทำให้ผลการปฏิบัติเปลี่ยนแปลงนักเรียนเกิดความท้อแท้ทำให้การปฏิบัติงานไม่สำเร็จตามวัตถุประสงค์

6. กิจกรรมการอภิปรายเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ ข้อคิดเห็น ในกิจกรรมเดียวกัน เพื่อหาคำตอบหรือข้อตกลงร่วมซึ่งเป็นการดำเนินการวิถีทางประชาธิปไตย ข้อดี

ของกิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์เกิดระดมความคิดในการแก้ปัญหาเป็นการพัฒนาความรู้ ทางความคิด การพูดและการยอมรับฟังข้อคิดเห็นของผู้อื่น ข้อเสียคือถ้า หัวข้ออภิปรายถ้าไม่เป็นที่สนใจของกลุ่มจะไม่เกิดความร่วมมือ ผู้ดำเนินการอภิปรายต้องเปิดโอกาสให้มีการซักถามอย่างทั่วถึง ในการอภิปรายผู้อภิปรายต้องพูดในประเด็นของการอภิปราย กลุ่มผู้ร่วมอภิปรายควรเป็นผู้ที่มีความรู้ระดับเดียวกัน การอภิปรายถึงจะมีความสัมฤทธิ์ผล

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษา

ในการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่จะมีในครั้งต่อไปอีก ควรมีการจัดทัศนศึกษาทอมละ 2 ครั้งในสถานที่ที่แตกต่างกัน แต่ละสถานที่ควรมีการประกอบกิจกรรมที่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่เรียนอย่างหลากหลาย ระยะเวลาในการจัดทัศนศึกษาควรจะเหมาะสมไม่ใช้เวลานานจนเกินไปอาจทำให้ผลศึกษาเกิดความเบื่อหน่ายได้และไม่ควรใช้ระยะเวลาสั้นเกินไป ทำให้การศึกษาไม่ทั่วถึง การเดินทางไม่ใช้เวลายาวนาน การคมนาคมสะดวก ยานพาหนะมีพอเพียงกับจำนวนผู้ทัศนศึกษา มีการเตรียมเวชภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ถ้าหากเกิดอุบัติเหตุหรือนักเรียนผู้ทัศนศึกษาไม่สบายขึ้นมา ควรมีการสอบถามนักเรียนที่ร่วมทัศนศึกษาถึงโรคประจำตัว ก่อนมีการเดินทาง

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการสัมภาษณ์

กิจกรรมสัมภาษณ์ควรจัดควบคู่ไปกับกิจกรรมอื่น เช่น กิจกรรมทัศนศึกษานอกสถานที่ กิจกรรมการสาธิต กิจกรรมการบรรยาย เกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์ ไม่ควรจะเล่าหรือบรรยายนำ ผู้ทำการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ควรไปตรงเวลาไม่ควรปล่อยให้ผู้สัมภาษณ์เสียเวลารอคอย การมีมารยาทในการฟังของคณะผู้สัมภาษณ์ ควรรู้จักจังหวะใดควรถาม จังหวะใดควรฟัง เพราะอาจทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์เกิดความรำคาญ การเตรียมคำถามในการสัมภาษณ์ ควรจะเตรียมไว้หลาย ๆ คำถามเพื่อที่จะได้สัมภาษณ์ ในกรณีผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลนอกประเด็น

การให้สัมภาษณ์ไม่ควรเน้นทฤษฎี หรือเนื้อหาทางวิชาการมากเกินไป ควรเล่าหรือให้สัมภาษณ์จากประสบการณ์จริง

กิจกรรมการสัมภาษณ์เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ทีมวิจัยเห็นว่า ควรนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาเกษตร โดยร่วมกับกิจกรรมอื่น ๆ การสัมภาษณ์จะต้องเตรียมตัวผู้สัมภาษณ์ ในเรื่องของข้อมูล ที่จะสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์จะต้องมีความรอบรู้ ในประเด็นที่ผู้สัมภาษณ์มีความต้องการทราบอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการสาธิตวิธี

ในการจัดกิจกรรม ควรจะมีการสาธิตประกอบทุกรายวิชา ที่มีการปฏิบัติงานประกอบผู้ทำการสาธิตจะต้องเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อม มีการอธิบายขั้นตอนการสาธิต วิธีการดำเนินกิจกรรมควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมมาก ทุกขั้นตอนการสาธิตจะต้องมีความชัดเจนทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติระยะเวลาในการสาธิตไม่ควรใช้เวลานานเกินไป

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการปฏิบัติงานโครงงานเกษตร

การจัดตั้งทีมปฏิบัติงานไม่ควรให้ใหญ่เกินไป ทำให้การจัดการยาก การประชุมเพื่อชี้แจงรายการปฏิบัติทำได้ไม่สะดวกหาเวลาว่างที่ตรงกันยาก การกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ อาจารย์ที่ปรึกษาควรลดบทบาทให้น้อยลง ให้เป็นการจัดการของนักเรียนผู้ปฏิบัติ สถานที่ปฏิบัติงานอยู่ห่างไกลจากอาคารเรียน ถนนบริเวณในแปลงปฏิบัติงานเกษตรควรมีความสะดวกกว้างขวาง อุปกรณ์เครื่องมือทางการเกษตร ควรมีการปรับปรุงซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพใช้งานได้คืออยู่เสมอ ทางโรงเรียนควรจัดบริการเช่น เครื่องทำน้ำเย็นไว้ในบริเวณแปลงปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานโครงงานเกษตรควรมีการศึกษาออกสถานที่ เพื่อนำสิ่งที่ได้พบเห็นมาปรับปรุงในการปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานควรใช้เทคนิควิธีการใหม่ ๆ การปฏิบัติงานไม่ควรซ้ำซาก ในการเรียนวิชาเกษตรกรรมต้องมีภาคปฏิบัติควบคู่ไปกับภาคทฤษฎี ความเหมาะสมในทุก ๆ ด้านของบริเวณแปลงปฏิบัติงานเกษตรจะทำให้นักเรียนผู้ปฏิบัติมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนวิชาเกษตร

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการบรรยาย

วิทยากรผู้บรรยาย ควรมีความเชื่อมั่นในหัวข้อที่บรรยาย การตอบคำถาม ควรตอบให้ตรงประเด็น การบรรยายควรมีสื่อที่เข้าใจ และมีความชัดเจนคณะกรรมการดำเนินงานการจัดการบรรยาย ควรจะมีการประสานกับวิทยากรผู้บรรยายให้มีความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติในแนวเดียวกัน กิจกรรมการบรรยาย ควรจะจัดควบคู่กับกิจกรรมอื่น เช่น กิจกรรมการสาธิต กิจกรรมการทัศนศึกษาออกสถานที่ จะทำให้ประหยัดเวลาและงบประมาณ

ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมการอภิปราย

ในการดำเนินการอภิปรายครั้งต่อไป ควรจะดำเนินการทันทีหลังจากได้มีการประกอบกิจกรรมนั้น ๆ ไปแล้วไม่ควรนำเอาหลายกิจกรรมมาดำเนินการอภิปรายพร้อม ๆ กัน ผู้อภิปรายต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมถึงจะมีความรู้ในการอภิปรายในหัวข้อนั้น ด้านสถานที่ในการจัด

อภิปรายถ้ามีการแบ่งเป็นกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มควรจะอยู่ในบริเวณเดียวกัน ระยะเวลาในการอภิปรายควรจัดให้เหมาะสมไม่จัดให้การชั้นชิดในช่วงเวลาเลิกเรียนจะทำให้การอภิปรายไม่ได้ผล

กิจกรรมที่ได้ดำเนินการปฏิบัติมาทั้ง 6 กิจกรรม ทีมงานวิจัยให้ข้อคิดในบางกิจกรรมสามารถที่จะรวมกันได้ เป็นเพียงกิจกรรมเดียว เช่น กิจกรรมทัศนศึกษาควรจะเป็นกิจกรรมหลักที่จะต้องดำเนินการจัดอย่างน้อยทอมละ 2 ครั้ง ในการทัศนศึกษาแต่ละครั้งครูผู้ดำเนินการจะต้องมีการสำรวจ สถานที่ให้เป็นที่เรียบร้อย สถานที่เหล่านั้นจะต้องมีกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษาจำนวนมาก กิจกรรม เช่น ควรจะประกอบด้วย การสาธิต การให้การสัมภาษณ์ การบรรยาย ส่วนกิจกรรมที่จะขาดไม่ได้สำหรับนักเรียนที่เรียนวิชาชีววิทยาคือ กิจกรรมการปฏิบัติงานโครงการ โดยเฉพาะการเสนอโครงการของนักเรียนต่ออาจารย์ผู้สอนและจะต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามแบบของการเขียนโครงการ ในการปฏิบัติงานโครงการทุกครั้งควรจะได้มีการสรุป อภิปรายผลเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติงานโครงการ ทุกรายวิชาของวิชาเกษตรควรจะมีการปฏิบัติงานประกอบ การเรียนทฤษฎีอัตราส่วนของภาคปฏิบัติต่อภาคทฤษฎีเท่ากับ 7 ต่อ 3

เงื่อนไขที่ทำให้กิจกรรมที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาเกษตร ประสบความสำเร็จมีดังนี้

การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเกษตร ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด เป็นงานที่สามารถปฏิบัติได้ ในระบบการศึกษาจะต้องอาศัยความร่วมมือหลายฝ่าย ร่วมมือกันปรับปรุงทั้งระบบ เงื่อนไขความสำเร็จที่จะให้เกิดผลตามเป้าหมายที่สำคัญ คือ

1. การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาจะต้องยึดแนวทางตามพระบรมบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรฐานหลักสูตรเป็นเป้าหมายหรือเข็มทิศในการพัฒนา
 2. ความชัดเจนของนโยบาย ในทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีผลต่อการส่งเสริมสนับสนุนการทำงานของครู นับตั้งแต่ นโยบายระดับกระทรวง และผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่สุดที่จะก่อให้เกิดการพัฒนา การเรียนรู้ในระดับโรงเรียน
 3. การพัฒนาการเรียนรู้โดยการพัฒนาบุคลากรทั้งสถานศึกษาให้เปลี่ยนเจตคติ ผนึกกำลังร่วมกันในการพัฒนาการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายร่วมกัน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด ให้นักเรียนเกิดคุณภาพการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ
 4. การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน จะต้องเชื่อมโยงปัจจัยต่าง ๆ มาเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ไม่แยกส่วน
 5. ใช้กระบวนการประเมินผลในทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- บทบาทของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาเกษตร ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน องค์กร พ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชน สถาบันทางวิชาการ หน่วยงานต่าง ๆ

ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนการสอนวิชาเกษตรของผู้เรียน ในการพัฒนาการเรียนการสอน สถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและเอื้ออำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้และมีความรู้รอบ การส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดสร้างแหล่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ข้อกำหนดดังกล่าว ซึ่งให้เห็นบทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเกษตรอย่างชัดเจน โดยการประสานเชื่อมโยงบทบาทของทุกคนให้เกิดการพัฒนาทั้งสถานศึกษา ซึ่งจะมีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้นำที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาการเรียนรู้นำโรงเรียนไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้และสังคมแห่งปัญหามีบทบาทคือ

- ปรับเปลี่ยนแนวคิดในการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาการเรียนรู
- กำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการเรียนการสอนไว้ในนโยบาย โรงเรียนมีแผนงานในการพัฒนาการเรียนรู ตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา

- ปรับปรุงการบริหารจัดการให้เอื้ออำนวยความสะดวกให้ครูผู้สอน มีเสรีในการคิด พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ทำการประเมินผลแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างครูผู้สอน การทำงานเป็นทีมนี้กำลังระหว่างกลุ่มวิชา พัฒนาผลการเรียนรู้ให้ได้มาตรฐานหลักสูตร

- พัฒนาสภาพแวดล้อมโรงเรียนให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สามารถใช้ปัจจัยแวดล้อมเป็นที่ศึกษาได้

2. ครูผู้สอน มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยเอื้อ ให้ผู้เรียนเรียนรู้และพัฒนาตนเอง มีบทบาทคือ

- ปรับเปลี่ยนแนวคิดให้เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรูเป็นตัวอย่างในการพัฒนาวิสัยในตนเอง

- พัฒนาคณะเองอยู่เสมอให้มีความรู้และความสามารถในการปลูกฝังค่านิยมที่ดีและจริยธรรมให้ผู้เรียน

- ออกแบบการจัดการพัฒนาการเรียนรูด้วยกิจกรรม
- ทำประเมินผลทุกชั้นตอนในชั้นเรียนควบคู่กับการเรียนการสอน นำผลการประเมินมาพัฒนาปรับปรุง

- สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทของผู้เรียน
- ช่วยให้ผู้เรียนยอมรับและพัฒนาตนเอง มีความเข้าใจตนเอง ยอมรับความรู้สึกลงของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองว่าเป็นคนมีคุณค่า

- ให้คำปรึกษาในด้านการเรียน การวางแผนชีวิตและแนวทาง การพัฒนาตนเองสู่อาชีพ ช่วยให้ผู้เรียนตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิตตามสภาพความเป็นจริงที่เป็นไปได้

- ช่วยให้ผู้เรียนมีวุฒิภาวะ รู้จักข้อดี ข้อเสียของตนเอง
 - กระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าเผชิญปัญหา และสถานการณ์ต่าง ๆ
 - ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทบาทการเรียนรู้ของตนเอง เข้าใจกระบวนการเรียนรู้และรู้วิธีการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ
 - ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประเมินตนเอง และทบทวนการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้นอยู่เสมอ
 - เป็นกัลยาณมิตรกับนักเรียนและเพื่อนครูและบุคลากรในโรงเรียน
3. นักเรียน ต้องมีความเข้าใจในบทบาทที่ตนเป็นผู้ศึกษา ตามความสนใจและทรัพยากรที่สามารถเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์เข้ากับการเรียน การดำเนินกิจกรรมต้องเป็นไปตามความสมัครใจของนักเรียนเอง
4. พ่อ แม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง เป็นผู้ได้รับผลคือคุณภาพการเรียนรู้ของบุตร และผู้อยู่ในความปกครอง มีบทบาทคือ
- ปรับเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้
 - ให้ความรักและความอบอุ่น
 - ให้การอบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ในการสร้างสุขนิสัยที่ดี พัฒนาพฤติกรรม สุขภาพและป้องกันปัญหาต่าง ๆ
 - เป็นตัวอย่างแก่บุตรธิดา และปลูกจิตสำนึกในเรื่องวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบ ความปลอดภัย
 - สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ในบ้าน
 - ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ และการเสริมแรง
 - ร่วมมือกับโรงเรียนในการให้ข้อมูลและการประเมินผู้เรียน
 - เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต
5. ชุมชน เป็นผู้มีส่วนได้รับผลจากการพัฒนาของโรงเรียน และมีศักยภาพในการส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้โดยนำภูมิปัญญา และทรัพยากรของชุมชนเข้ามาช่วยสนับสนุนโรงเรียน ชุมชนมีบทบาทคือ
- ปรับเปลี่ยนแนวคิด ความเชื่อในเรื่องการพัฒนาศึกษา
 - ให้ความร่วมมือในการระดมทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้
 - ร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในการพัฒนาสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน
 - ประสานสัมพันธ์กับสถานศึกษา เพื่อสร้างบรรยากาศให้ชุมชนเป็นแหล่งการเรียนรู้ และพัฒนาชุมชนเป็นสังคมแห่งปัญญา

- ดูแลเอาใจใส่พฤติกรรมของเด็ก และเยาวชนในชุมชน

6. หน่วยงาน สถาบันฯ และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรมีบทบาทให้การช่วยเหลือโรงเรียนดังนี้

- สนับสนุน ทรัพยากร แหล่งวิชาการ สถานประกอบการ เพื่อเป็นแหล่งการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

- ส่งเสริมสนับสนุน และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการจัดการศึกษา

- วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด

7. งบประมาณ การจัดกิจกรรม ที่ประกอบการเรียนการสอนวิชาเกษตร โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางนั้น การจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับกิจกรรม นับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง จากกิจกรรมที่ใช้ผู้วิจัยทดลอง ค่าใช้จ่ายส่วนมากจะไปกับยานพาหนะ วัสดุการ วัสดุอุปกรณ์ การจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน ที่มีจำนวนมาก การประมาณค่าใช้จ่ายจะต้องมีความละเอียดต้องระบุนในการแผนการสอนเสนอในงบประมาณประจำปีการศึกษาแต่ละปี ของหมวดฝ่าย ที่ดำเนินการ ครูผู้สอนจะต้องมีการวางแผนที่ดี กิจกรรมที่จัดจะต้องไม่มากจนเกินไป ดังที่กล่าวมาแล้ว โดยเฉพาะกิจกรรมการทัศนศึกษานอกสถานที่ สามารถที่จะครอบคลุมกิจกรรมอื่น ๆ ได้ทั้งหมด

ผลที่เกิดจากการวิจัยในครั้งนี้

1. ผลกระทบจากการเรียนวิชาอื่น ของนักเรียนที่ม่วิจัยในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีหนังสือขออนุญาตครูผู้สอน ทุกท่านและได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี นักเรียนในทีมงานวิจัยที่ไม่ได้เรียนในวิชาเหล่านั้น ต้องมีการศึกษาค้นคว้าเอง หลายครั้งนักเรียนที่ม่วิจัยเกิดความท้อในการที่จะดำเนินการเรียนด้วยตนเองให้ทันกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน

2. กลุ่มนักเรียนที่เรียนวิชาเกษตร ที่ไม่ได้สมัครร่วมทีมวิจัย เมื่อได้ชมวิดีโอ และได้เข้าร่วมรับฟังการอภิปรายมีความต้องการให้ผู้วิจัยดำเนินการจัด กิจกรรมอีก และนักเรียนเหล่านั้นขออาสาร่วมกิจกรรม มีความรู้สึกพึงพอใจในกิจกรรมที่จัด และให้ความสนใจวิชาเกษตรเพิ่มขึ้น มีความต้องการที่จะให้ครูผู้สอนวิชาอื่น ดำเนินการจัดเช่นเดียวกับการวิจัยและนำเอาผลการดำเนินกิจกรรมมาอภิปรายสรุป

3. นักเรียนที่ม่วิจัยมีความภูมิใจ ในกิจกรรมที่จัดโดยเฉพาะกิจกรรมการบรรยาย และกิจกรรมการอภิปรายสรุป ซึ่งผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ จากโรงเรียนในเรื่องสถานที่จัด โสตทัศนูปกรณ์ที่ทันสมัย ซึ่งในการเรียนการสอนวิชาเกษตรไม่มีการนำมาใช้เลย ผลจากการปฏิบัติกิจกรรมที่ได้ดำเนินการอย่างเป็นพิธีการ มีนักเรียนได้แสดงข้อคิดเห็นว่าไม่ได้รับความสนใจจากผู้บริหาร ในการเปิดและปิดพิธีการ ซึ่งทางผู้วิจัยได้ชี้แจงให้นักเรียนได้ทราบถึงเหตุผล ที่ทางผู้บริหาร

ไม่ได้เข้าร่วมพิธีและนักเรียนเหล่านั้นได้มีความเข้าใจ และมีความหวังว่าในอนาคตต่อไป คงได้รับความอนุเคราะห์จากผู้บริหารเข้าร่วมกิจกรรมด้วย

4. การปฏิบัติงานโครงการเกษตร นักเรียนในทีมงานวิจัยส่วนมากได้มีประสบการณ์จากการปฏิบัติ ซึ่งไม่เคยได้รับมาก่อนมีความตื่นเต้น และกล้าที่จะปฏิบัติทั้งที่พื้นฐานทางครอบครัวเกี่ยวกับกิจกรรมเหล่านั้นไม่ได้เรียนรู้มาก่อน เช่น การจำหน่ายผลผลิตจากการปฏิบัติโครงการ การแปรรูปจากวัตถุดิบ กลายมาเป็นอาหารสำเร็จรูปจัดจำหน่ายในโรงเรียน มีการจัดทำบัญชีรับจ่าย ทำให้รู้คุณค่าของเงินที่ลงทุนไป นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจที่ได้ค้นพบความสามารถของตนเอง

จากผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรจะทำการพัฒนากิจกรรม การเรียนการสอนกับหมวดวิชาอื่นในโรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ ส่วนโรงเรียนอื่นการพัฒนาโครงการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ควรกระทำเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สามารถประยุกต์เข้ากับเหตุการณ์ปัจจุบัน และการบูรณาการกับวิชาต่าง ๆ ประกอบกับการได้รับความร่วมมือจากชุมชน การปรับหลักสูตรการเรียนการสอน ควรเปิดกว้างมีความยืดหยุ่นเพียงพอที่แต่ละโรงเรียน จะสามารถดำเนินการได้ตามศักยภาพ การดำเนินการกิจกรรมทุกครั้งควรจะมีการประเมินผลทันทีหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเกษตร ในโรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปคือ

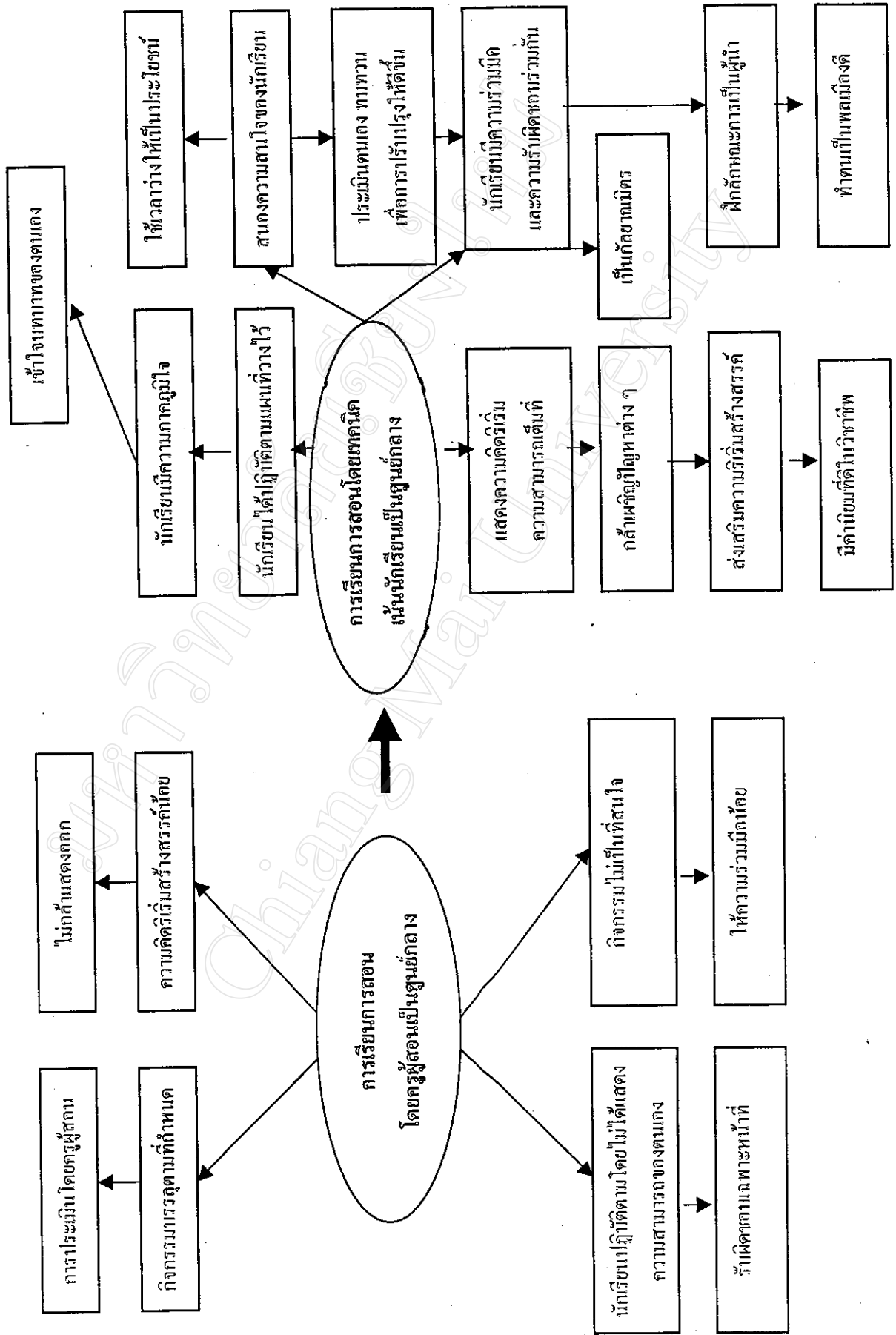
1. การวิจัย การพัฒนาโครงการเรียนการสอนควรทำการวิจัยกับวิชาอื่น ไม่เฉพาะด้านกิจกรรมเท่านั้น ควรมีการวิจัยในเรื่องทักษะกระบวนการ ทักษะคิดหรือความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ต่อการเรียน วิชาที่ต้องการ

2. การวิจัยครั้งนี้ ได้เน้นกิจกรรมที่ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง แต่บางกิจกรรมครูผู้สอนก็ต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ ตามสภาพความเป็นจริงของบุคคล สถานที่ งบประมาณ และทัศนคติของครูที่มีต่อการสอนของนักเรียน

3. ในการดำเนินการวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่าย ความเสี่ยงต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ผู้ที่จะดำเนินการวิจัยต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ หากเป็นในหน่วยราชการก็ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางราชการโดยเคร่งครัด การทำความเข้าใจกับทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องตลอดถึงผู้ปกครองของนักเรียน เพื่อที่จะได้แน่วร่วมหรือข้อเสนอแนะที่สามารถนำมาประยุกต์ เกิดผลสัมฤทธิ์ในการวิจัยได้

4. การดำเนินการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participation) ควรดำเนินการในทางระบบประชาธิปไตย ไม่มีความโน้มเอียงหรือการโน้มนำด้วยวิธีการใด ๆ ที่จะให้ผู้ร่วมวิจัยร่วมมือ ควรให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้ร่วมวิจัยเอง การใช้ระยะเวลาในการตัดสินใจที่จะดำเนินการกิจกรรมที่จะจัดขึ้นอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ก่อนการวิจัย

แผนภูมิที่ 6 แสดงการเปรียบเทียบผลก่อนการวิจัยและหลังการวิจัย

หลังการวิจัย